

Co nám média neřeknou o západní Africe

 infokurýr.cz/n/2023/09/22/co-nam-media-nereknou-o-zapadni-africe

kurýr

22. září 2023

Co když „epidemie převratu“ v západní a střední Africe není vůbec jedna, ale přímý důsledek přímých revolučních hnutí, podobných antikoloniálním hnutím, která osvobodila většinu afrických národů ze jha západního kolonialismu ve 20. století?

století se osvobodilo? Zda tomu tak je, nebo ne, se pravděpodobně v brzké době nedozvíme, protože hlasy těchto afrických národů byly v podstatě a záměrně umlčeny.

Bohužel, abychom porozuměli skutečným motivům, které stály za množstvím vojenských převratů v západní a střední Africe – osm od roku 2020 – jsme nuceni o nich číst v západních médiích.

A to je podstatná část problému. Západním médiím se nepodařilo zprostředkovat hlubší sociální a ekonomický kontext politických otřesů v různých afrických regionech.

Téměř úplná kontrola nad příběhem je však záměrná.

V poměrně obsáhlém popisu Oligue Nguema, nového vůdce Gabonu, web BBC nenabídl nic podstatného, co by nás seznámilo s motivy, které stály za krokem armády proti zkorumpovanému, dlouholetému vůdci Gabonu Ali Bongo.

Sám Nguema do článku samozřejmě neměl téměř žádné slovo.

Je obtížné a časově náročné najít souvislý, nefiltrovaný politický diskurz vycházející z Gabonu – nebo z Mali, Burkiny Faso nebo ostatních afrických zemí, které v současnosti procházejí politickými změnami.

Místo toho najdeme zprávy, informace a názory, které jsou téměř všechny filtrovány přes západní zpravodajské kanály, politiky, akademiky a „odborníky“. Dokonce i ti, kteří vypadají, že mluví

nekonformním jazykem, mají tendenci podporovat stereotyp a udržovat mainstreamové vnímání Afriky.

Rychlý pohled na nedávné články o západní Africe ve francouzských médiích odhaluje zjevnou pravdu. Jazyk použitý k dekonstrukci nedávných otřesů ukazuje, že mezi francouzskou inteligencí, včetně těch, kteří prohlašují, že jsou součástí „levice“ země, nedochází ke skutečnému probuzení.

V rozhovoru zveřejněném v Le Point 30. srpna francouzský autor a odborník na africké studie Antoine Glaser obviňuje francouzskou vládu, že si neuvědomila, že Afrika „globálně přešla“.

Článek se objevil krátce po převratu v Gabonu. Glaserovy myšlenky však nejsou nové. Na takové selhání v minulosti několikrát upozornil, mimo jiné v článku v L'Opinion na začátku srpna.

Tvrdí, že Francie nedokázala pochopit měnící se politickou dynamiku v Africe a jejím okolí a že Čína, Turecko a další z velké části obsadily africké trhy, které byly kdysi přísně kontrolovány Francií.

Jemné poselství však zní: Afrika se vždy otáčí nebo by měla otáčet na orbitě Francie a tvůrci politik v Paříži musí vyvinout alternativní porozumění, aby se vyrovnali s novou, globalizovanou africkou politikou nebo ji dohnali.

Stejný pocit nároku byl vyjádřen v Le Figaro.

Isabelle Lasserre ve svém článku nazvaném „Gabon: la diplomatie française désarçonnée par l'“épidémie“ de coups d'État en Afrique hovoří o „mučení ve vaně“ francouzských diplomatů.

„Sotva věří, že mohou vytáhnout hlavu z vody, když ji nový převrat zatlačí zpět do vody ještě brutálněji,“ píše.

„Brutalitou“, o které zde mluvíme, není ta, kterou trpěly africké národy v bolestných dobách kolonialismu, postkolonialismu a dekolonizace, ale francouzští diplomaté.

Lasserre poukazuje na Macronovo použití termínu „epidemie puče“ – „Putsch“ je jiné slovo pro „státní převrat“ v němčině.

Byl to Macron, kdo tento termín zpopularizoval. Způsobuje, že Afričany vypadají neukázněně, dokonce nemocně. Francouzští novináři nyní obviňují svou vládu, že nedokázala diagnostikovat, natož vyléčit panafrickou nemoc.

Žádné jiné pochopení není možné, pokud je problém koncipován tak, že vina leží na Afričanech a menší vina – ta, že tomu nerozumí – je kladena na nohy Francie a dalších západních vlád.

„V Africe jeden převrat nevytlačuje druhý, ale spíše přidává k tomu předchozímu,“ píše Lasserre.

Jinými slovy, je to chaos způsobený Afrikou, který Evropa trpí a jehož následky musí nést – jakési „břemeno bílého muže“.

Malá pozornost byla věnována možnosti, že africké země mohou být otrávené starým aparátem bohatých a násilných diktátorů podporovaných Západem – a údajných „demokratů“ – kteří plýtvají bohatstvím své země, aby zůstali u moci.

Gabon je velmi bohatá země na energetické zdroje, dřevo, mangan a železo. Ale jeho malá populace 2,3 milionu lidí je velmi chudá.

Tento systém vykořisťování byl udržován po desetiletí jednoduše proto, že sloužil zájmům místních vládců a jejich nadnárodních partnerů.

Jaké další možnosti protestu mají lidé v Gabonu, Mali nebo jiných zemích, když jsou masová shromáždění násilně potlačována a média jsou přísně kontrolována? – Kromě vojenských převratů, samozřejmě.

Pro mnohá francouzská média to nevypadá jako jádro věci, protože se primárně obávají ztráty nadvlády v Africe ve prospěch Číny, Ruska a dalších.

Místo toho někteří v tisku prosazují teorii, že Afričanům imponuje „silná“ osobnost nedemokratických režimů – přímý odkaz na Rusko a Čínu.

Přestože „teorie silného muže“ byla v akademických kruzích dlouho odmítána nebo přinejmenším ztratila svou přitažlivost, je široce používána ve své staré podobě a se svými ošklivými předpoklady v západním chápání Afriky, Asie a Blízkého východu.

Pro Afričany by nedávalo smysl odmítat demokracii, která je založena na skutečné rovnosti, spravedlivém rozdělení bohatství, dostatku příležitostí, svobodě slova, svobodě tisku a všem ostatním. Jediným, byť často implicitním vysvětlením je, že všichni trpěli kolektivním neduhem, který komplikuje údajně vznešené poslání západních zemí.

Ve skutečnosti, jak ukazují nedávné vojenské převraty, mnoho afrických národů chová hlubokou nelibost vůči západním vládám ze všech správných důvodů: jejich vojenské intervence, jejich ekonomické vykořisťování, jejich politické vměšování a jejich přetrvávající pocit nadřazenosti.

Takové alternativní názory slyšíme jen zřídka, protože je slyšet nemáme. Politický diskurz vycházející ze západní Afriky, i když je z velké části nepřístupný, hovoří o kolektivní touze po změně paradigmatu.

“Tento boj musí být vybojován zbraněmi, ale také prostřednictvím našich hodnot, našeho chování a revitalizace naší ekonomiky,” řekl Ibrahim Traoré, prozatímní prezident Burkiny Faso.

Ve svém projevu koncem loňského roku prohlásil, že „boj za úplnou nezávislost začal“.

Assimi Goita, prozatímní prezident Mali, vyjádřil podobné pocity, když mluvil o potřebě „znovu získat“ důstojnost národa v kontextu „koloniální vlády“.

„Odborníci“ z Francie a dalších západních zemí by měli zásadně přehodnotit své chápání Afriky.

Měli by také rozšířit svůj politický slovník tak, aby zahrnoval „důstojnost“, „hodnoty“, „osvobození“ a „úplnou nezávislost“, protože jazyk „epidemie převratu“ a dalších samoučelných příhodných frází zjevně selhal.

Od Ramzyho Barouda